

קרן דליה ואלי
הורביץ בע"מ

פורום
קיסריה
מאז 1992

כנס אלי הורביץ
לכלכלה וחברה

גיבוש מדיניות כלכלית לטווח הארוך: חשיבה אסטרטגית על אתגרי המשק

ד"ר קרנית פלוג, נגידת בנק ישראל

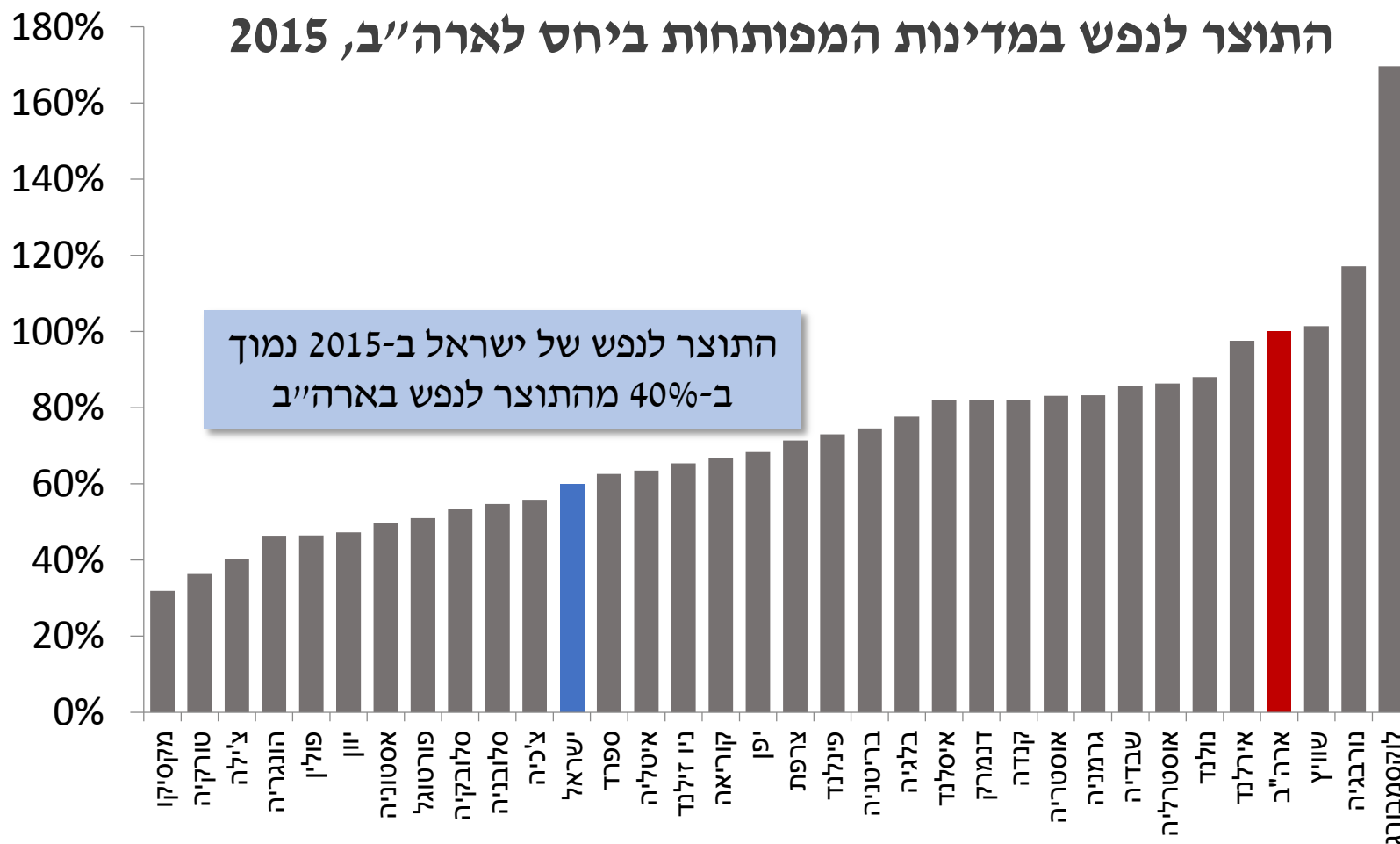
25.05.2016

הכנס בתמיכת

בעשורים הקרובים ישראל לא צפויה לסגור את הפער ברמת החיים מול המדינות המפותחות

□ דמוגרפיה : הזדקנות האוכלוסייה, שינוי הרכב מגזרי

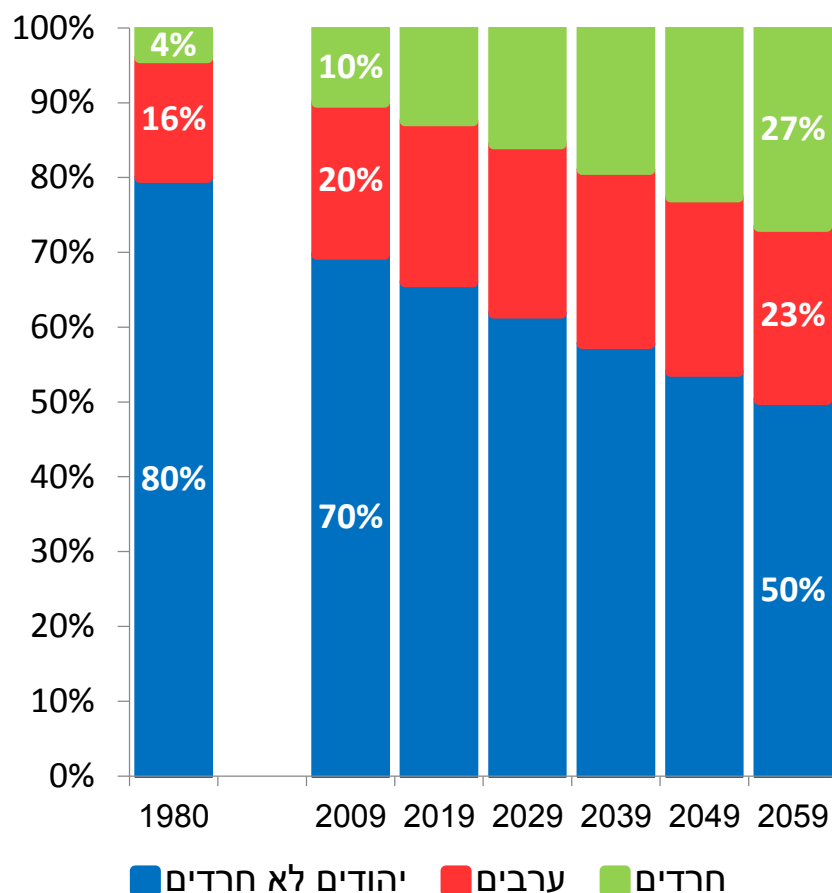
□ מצב גיאוגרפי-פוליטי

□ סביבה עולמית : צמיחה מתונה, סחר עולמי גדל בקצב איטי
מבעבר

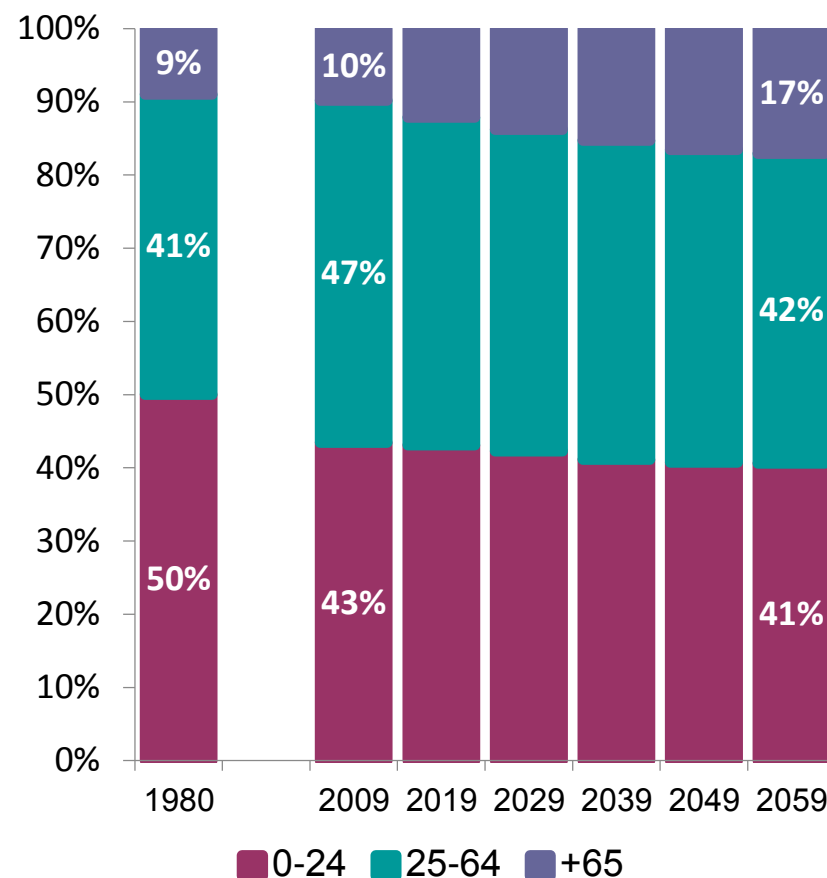
□ המצרפים הפיסקליים : רמת ההוצאה הממשלתית והרכבה,
שיעורי המס, הגירעון המבני והחוב הציבורי

המגמות הדמוגרפיות הצפויות

החלק היחסי של קבוצות האוכלוסייה

קבוצות גיל כאחוז מהאוכלוסייה

אתגרי המשק הישראלי לנוכח נקודת המוצא והמגמות הבסיסיות נוגעים למגוון תחומים

עוני ואי-שוויון

ביטחון פנסיוני

תעסוקה

בריאות וסיעוד

הון אנושי

פריון וצמיחה

איכות הסביבה ומשאבי טבע

הוצאה ציבורית והרכבה

תוואי החוב הציבורי

התפתחויות בתחום התכנון האסטרטגי

- הקמת פורום האסטרטגיה הממשלתי העוסק בהכנת תכנית אסטרטגית לעבודת הממשלה הכוללת ניתוח וזיהוי סוגיות ליבה והמלצות לצעדי מדיניות
- הממשלה אימצה את המלצת הפורום להתמקד בנושאים הבאים:
 - טיפוח ומיצוי ההון האנושי
 - פריון ותחרותיות
 - תשתיות מימון
 - ישראל דיגיטלית
 - היערכות להזדקנות האוכלוסייה
 - תחום הדיור
 - פיתוח כלכלי אזורי
- בחלק מהתחומים גובשו יעדים מפורטים, תכניות עבודה ואף החל יישום ונרשמה התקדמות

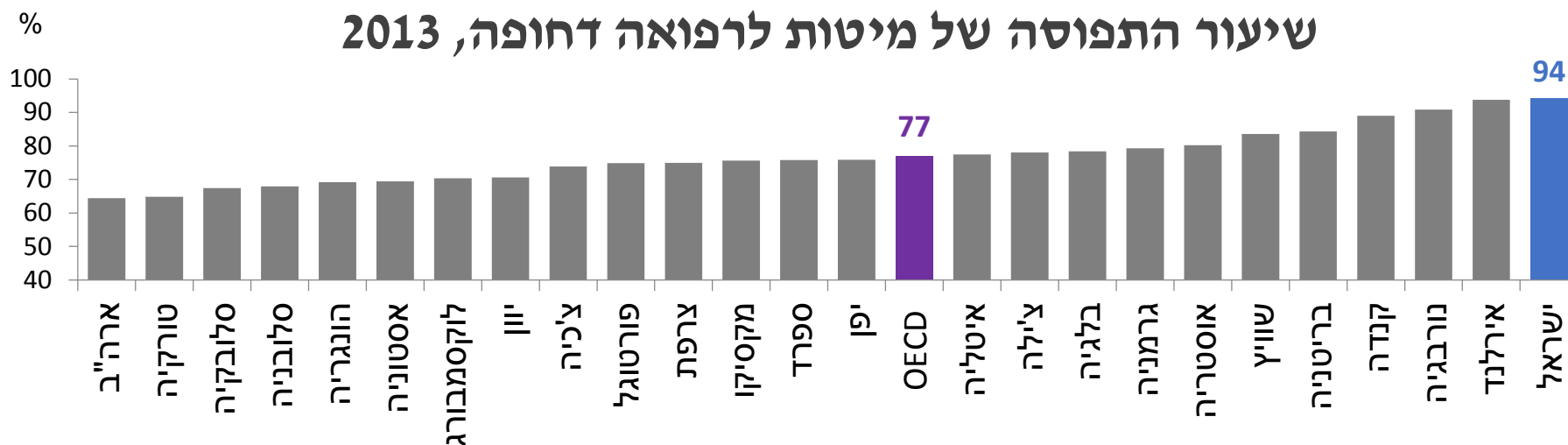
בריאות וסיעוד

אינדיקטורים לגידול הניכר הצפוי בשירותי הבריאות בעשורים הקרובים

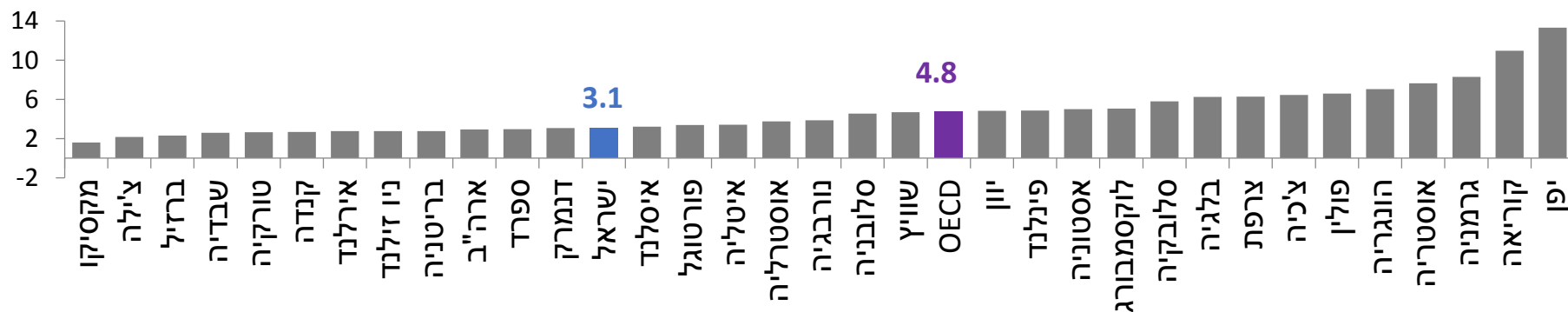
שיעורי הגידול, 2015-2030	
מס' הקשישים	52%
מס' המוגבלים	68%
מס' זכאי חוק סיעוד	61%
ימי אשפוז גריאטריה פעילה	60%
ימי אשפוז ממושך	67%
ימי אשפוז כללי	57%
האוכלוסייה הכללית	23%

צפיפות במערכת האשפוז

שיעור התפוסה של מיטות לרפואה דחופה, 2013

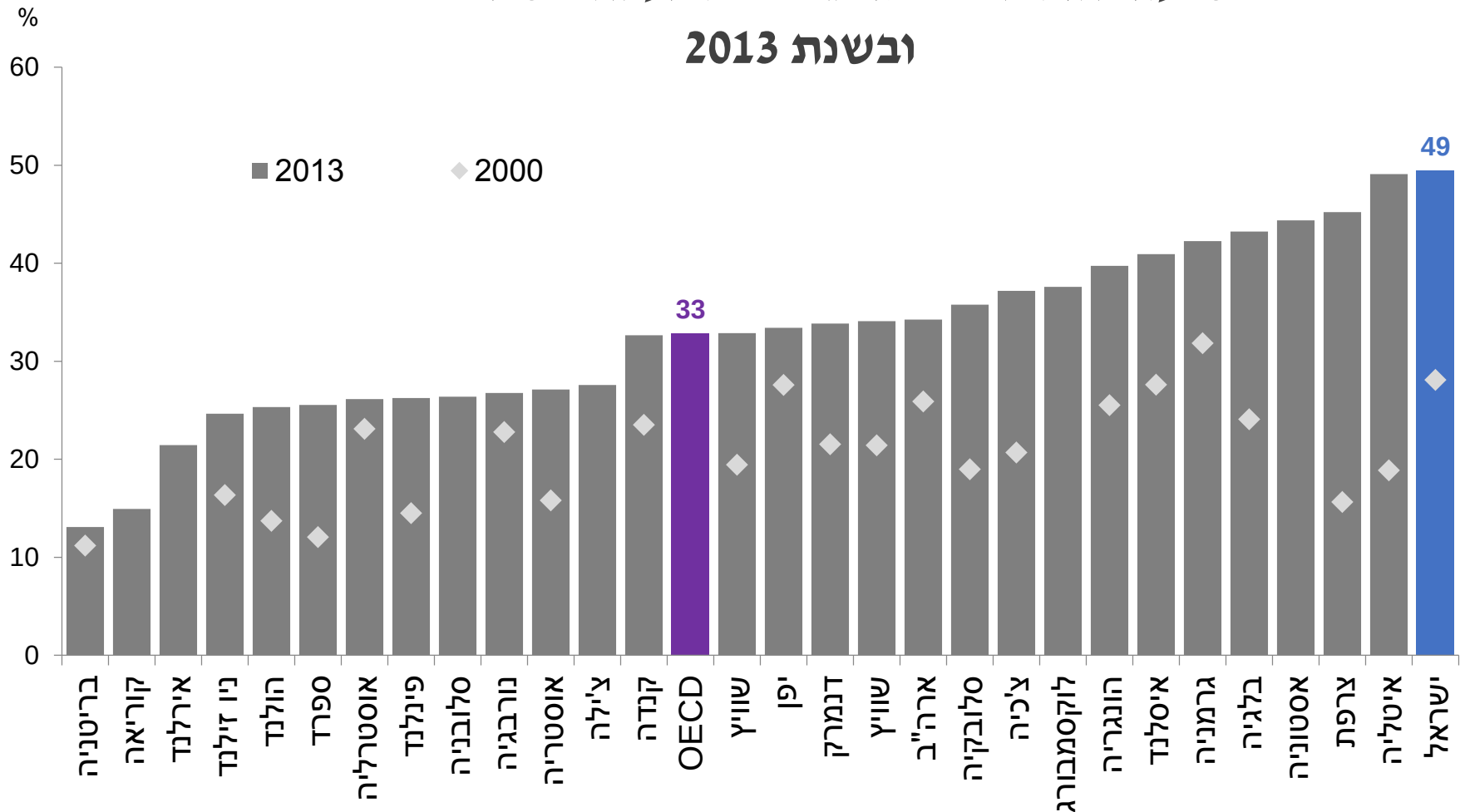
מיטות אשפוז כלליות ל-1,000 נפש, 2013

שיעור הרופאים המבוגרים בישראל גבוה בהשוואה בינלאומית

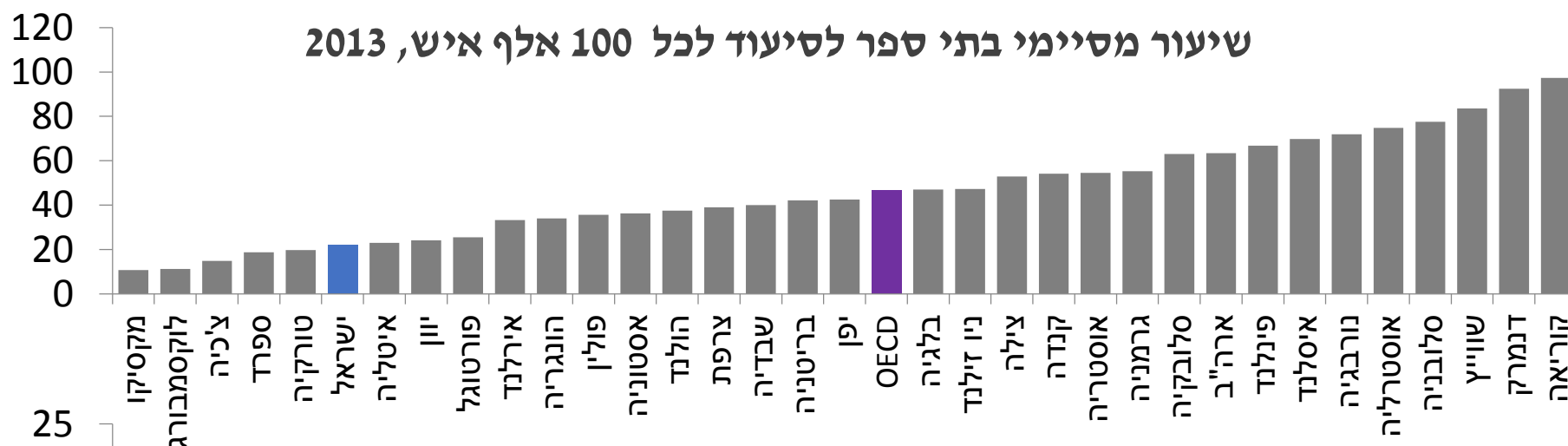

שיעור הרופאים בגילאי 55 ומעלה בשנת 2000 ובשנת 2013

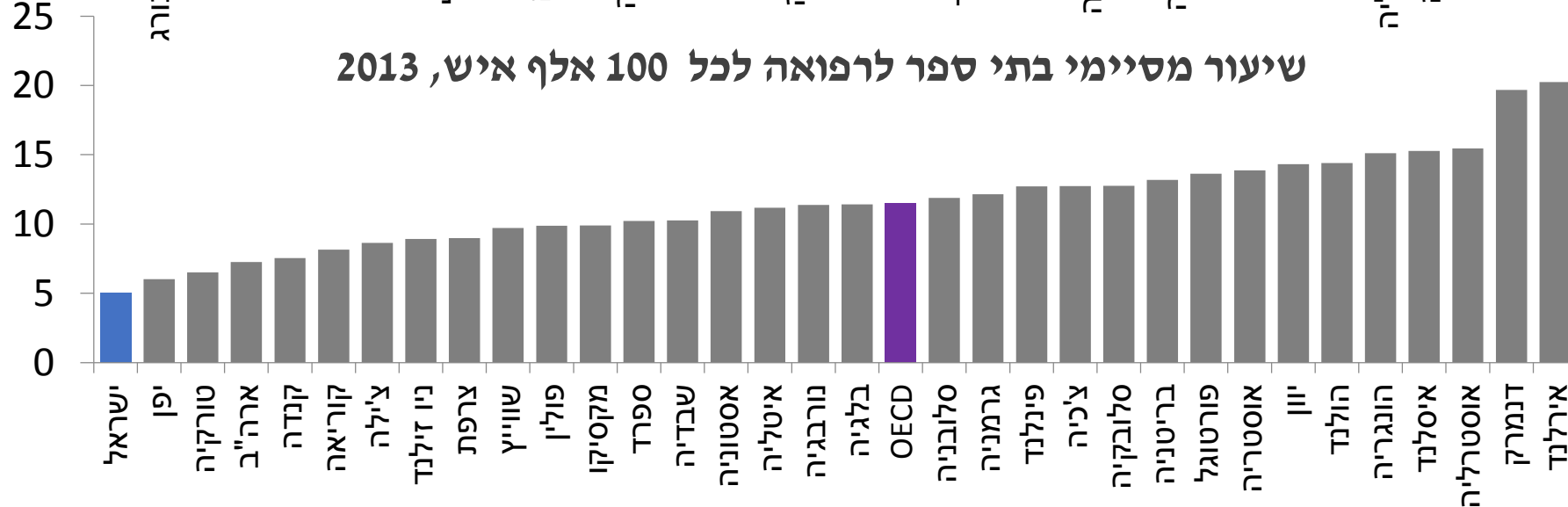

למרות הניסיונות להגדיל את היצע כוח האדם הרפואי, שיעורי מסיימי הלימודים הרפואיים בישראל נמוכים בהשוואה בינלאומית

שיעור מסיימי בתי ספר לסייעוד לכל 100 אלף איש, 2013

שיעור מסיימי בתי ספר לרפואה לכל 100 אלף איש, 2013

השלכות המגמות הדמוגרפיות על תחום הבריאות

בהינתן הצפיפות בבתי החולים, זמני ההמתנה, הירידה במספר הרופאים ובמספרם הנמוך של האחיות, ועל רקע המגמות הדמוגרפיות של הזדקנות האוכלוסייה נדרשים צעדים אלו:

□ הגדלת ההשקעה בהון הפיזי במערכת הבריאות: מיטות אשפוז, חלופות אשפוז בקהילה, מכשור רפואי ועוד

□ הגדלת ההשקעה בהון האנושי במערכת הבריאות: הכשרת רופאים, עובדי סיעוד ומומחים

□ התאמה בין רמת התקצוב במערכת הבריאות לבין המשימות המוטלות עליה

□ ייעול תהליכים בתחום הסיעוד ובפרט שיפור התיאום המערכתי

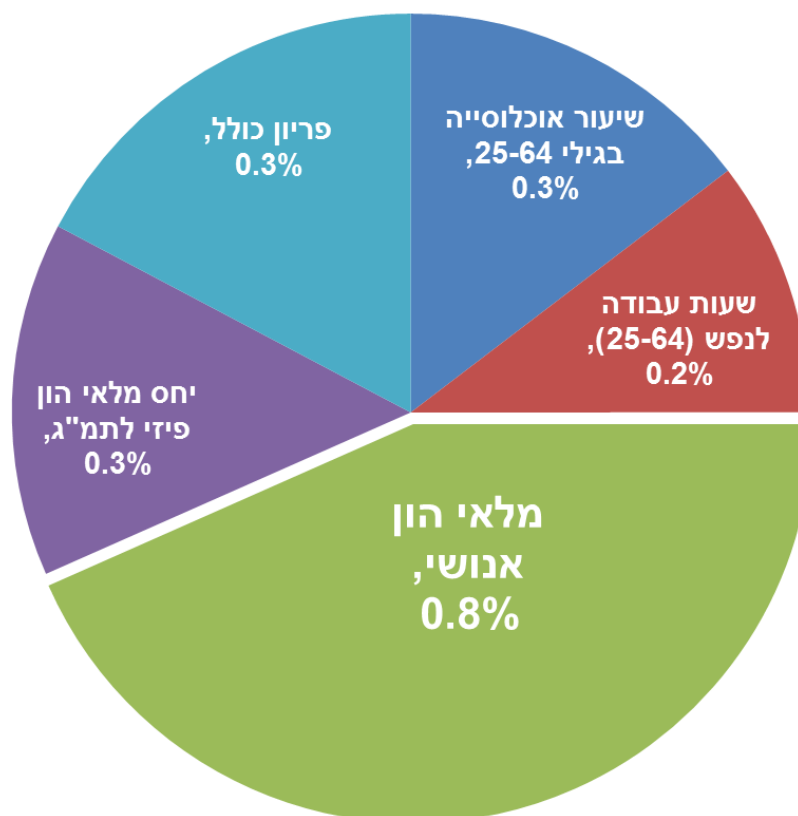

הון אנושי

פירוק מקורות הצמיחה בתוצר לנפש

התרומות לגידול בתוצר לנפש בשנים 1974-2011.

סה"כ הצמיחה לנפש בשנים 1974-2011 היה 1.8% לשנה

* מלאי ההון אנושי מחושב לפי ממוצע שנות השכלה בקרב המועסקים

מניתוח כושר ההשתכרות עולה כי ממוצע של 17 שנות לימוד בפועל בקרב הגברים החרדים שקול ל-10 שנות לימוד אפקטיביות* בשוק העבודה

תכונות כוח העבודה של קבוצות אוכלוסייה (גילאי 25-64)

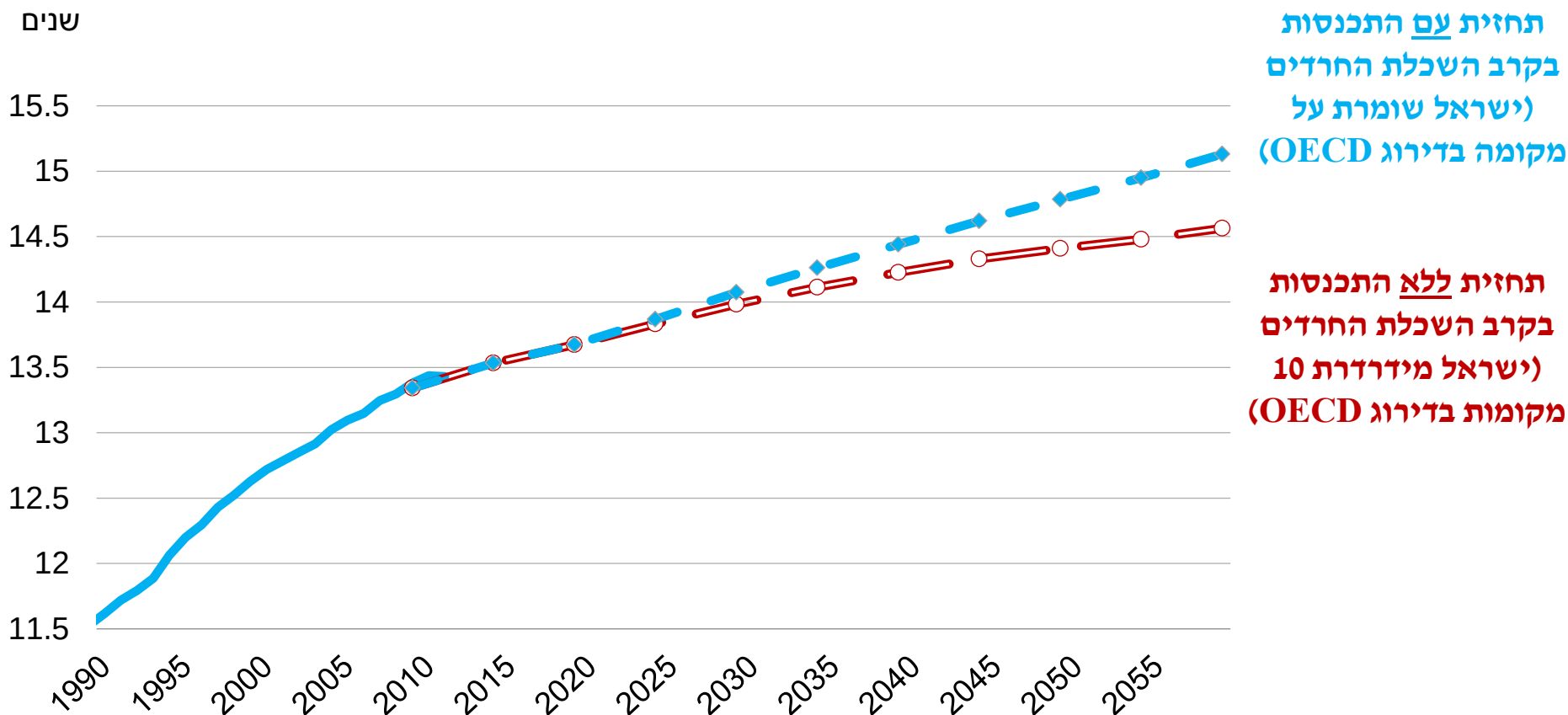
ממוצע שנות לימוד אפקטיבי* (2011)	ממוצע שנות לימוד בפועל (2011)	שיעור השתתפות (2015)	מגזר
10.0	17.0	50.5%	חרדים- גברים
14.2	14.3	77.9%	חרדיות - נשים
11.3	11.3	57.8%	ערבים
14.0	14.1	87.4%	יהודים לא חרדים

* תקנון למספר שנות של הלימודים לפי תרומתם הכלכלית להון האנושי בשוק העבודה
** גילאי +15.

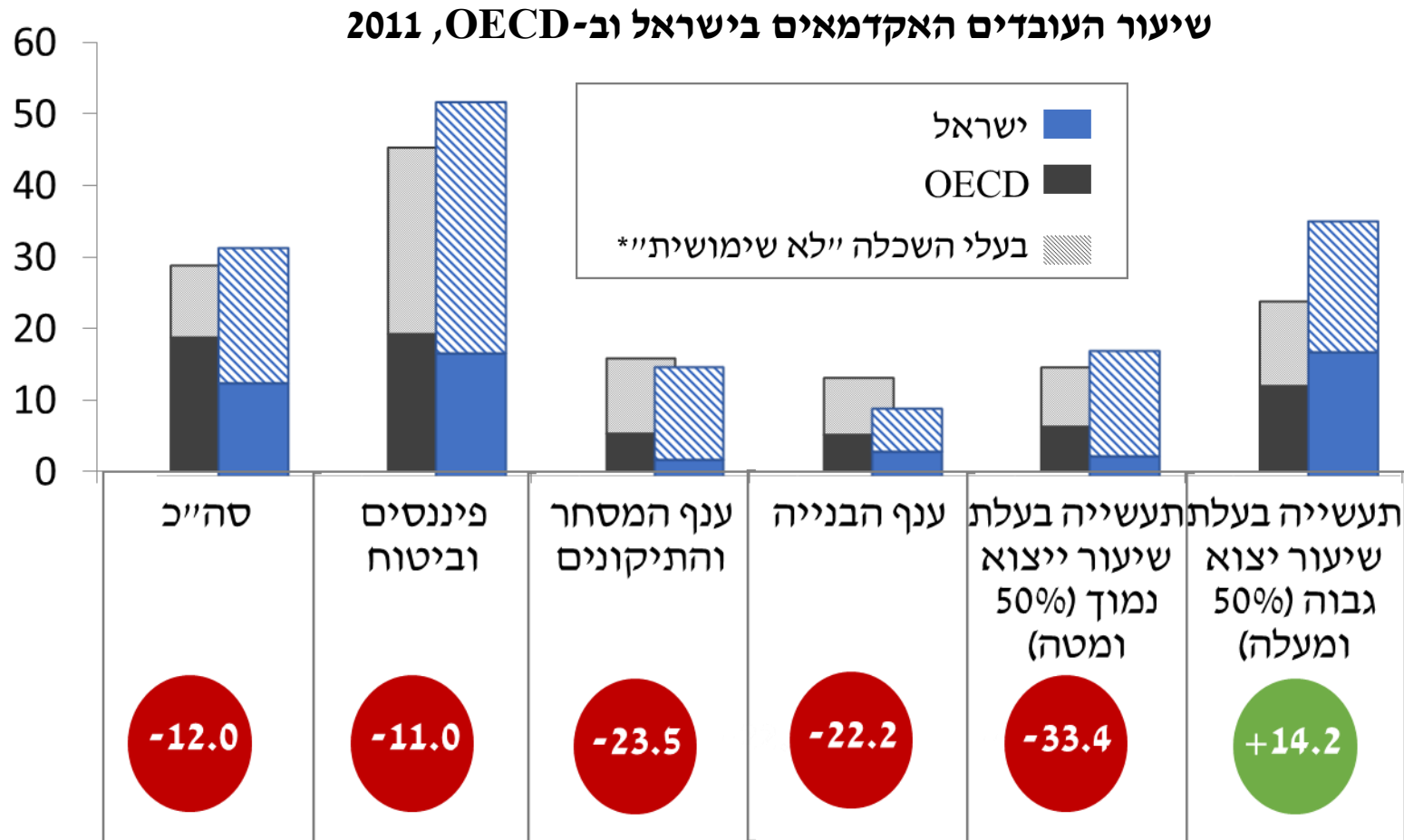
קצב העלייה בממוצע שנות הלימוד צפוי להתמתן בעשורים הבאים

ממוצע שנות השכלה של האוכלוסייה בגילאי העבודה העיקריים (25-64):
בפועל (1990—2011) ולפי התחזית (2009—2059)

שיעור העובדים האקדמאים הגבוה בישראל אינו מביא לסגירת פערי הפריון לעובד בענפי המשק בהשוואה לממוצע ה-OECD

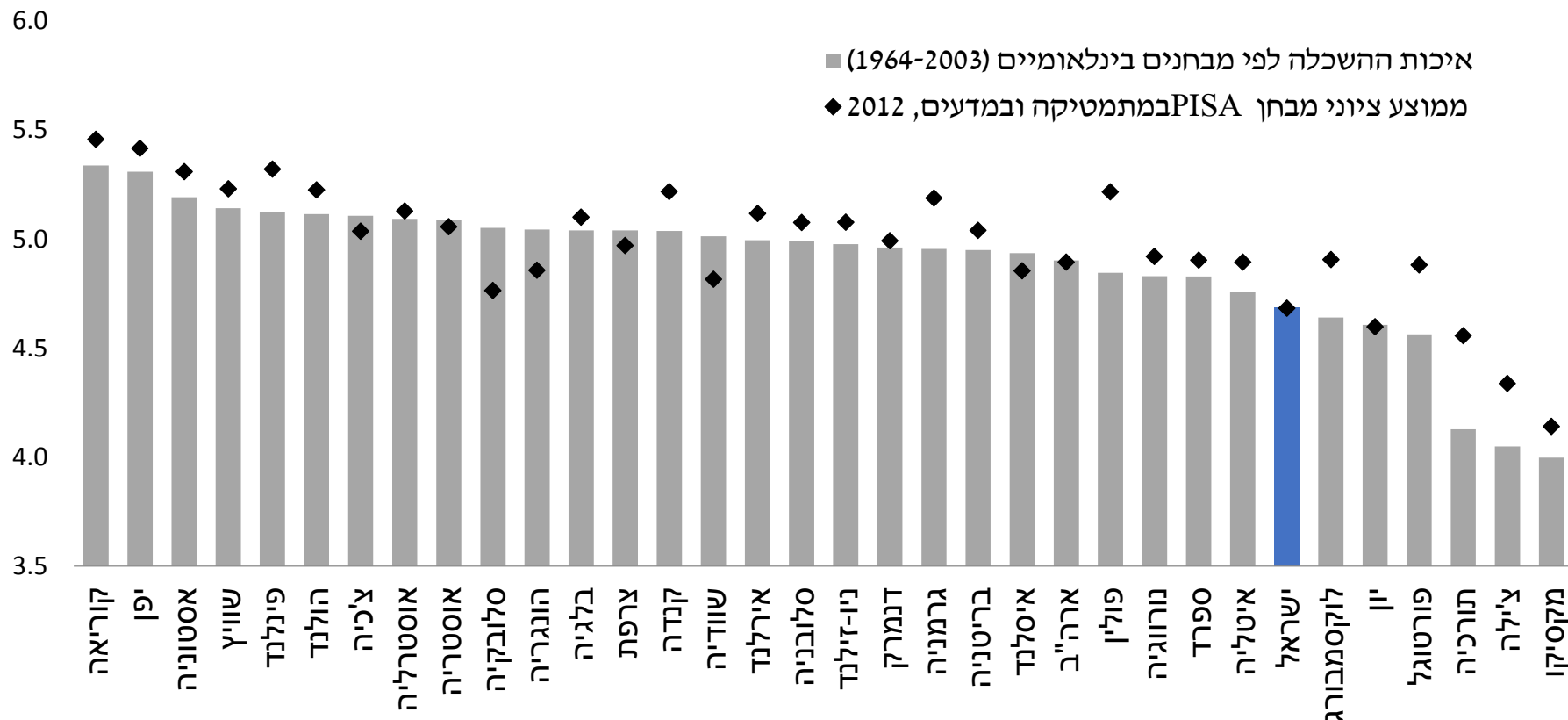
שיעורם של בעלי השכלה הגבוהה, 2011

פער הפריון לעובד בהשוואה לממוצע ה-OECD

*בעלי השכלה "לא שימושית" הם עובדים בעלי תואר ראשון ומעלה שעובדים במשלח יד (על פי הסיווג הבינלאומי) שלא בהכרח דורש השכלה גבוהה

ישראל מפגרת אחרי רוב מדינות ה-OECD בתוצאות מבחנים בינלאומיים במתמטיקה ובמדעים בחינוך

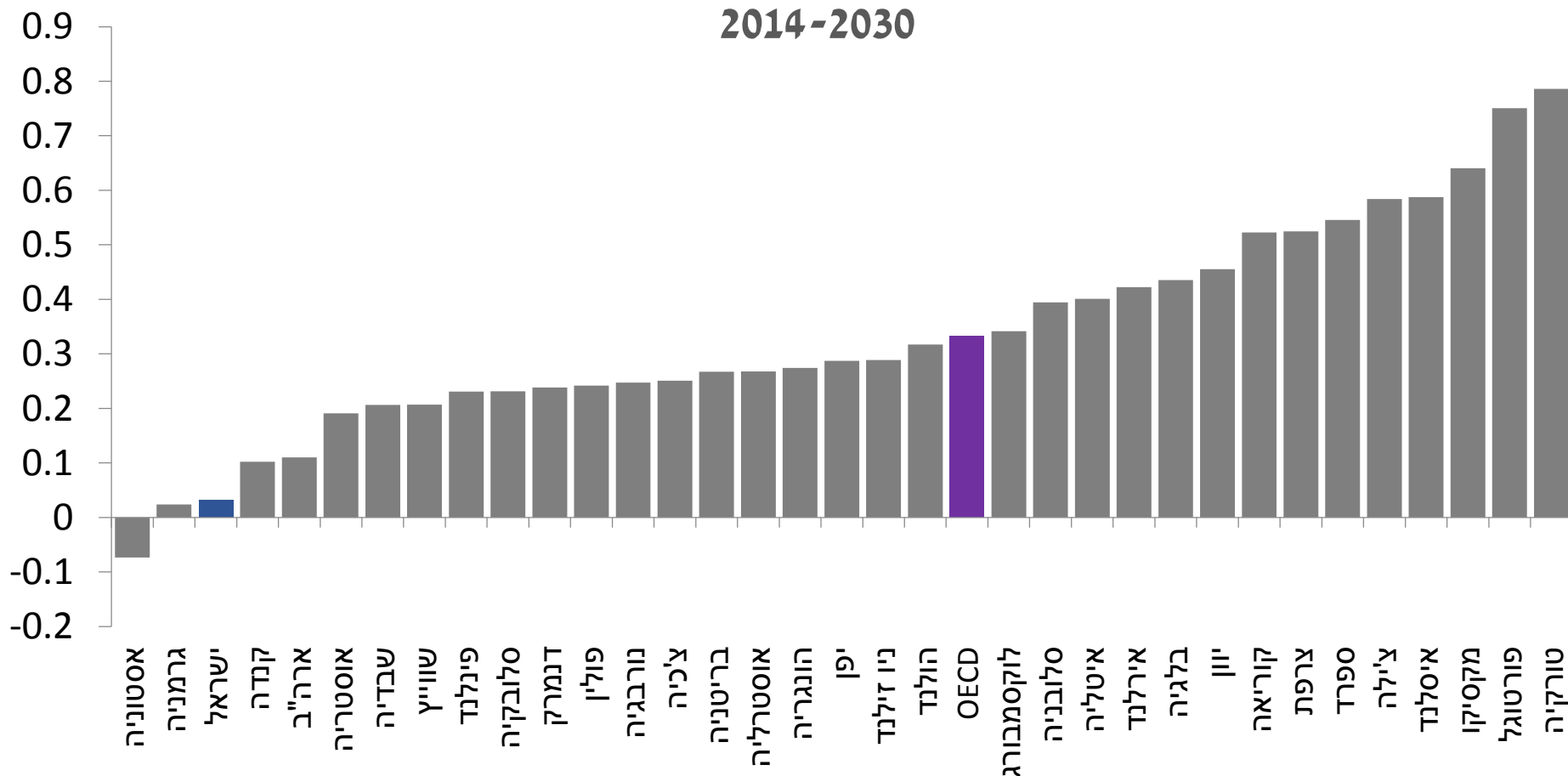
מדד איכות ההשכלה המבוסס על מבחנים בינלאומיים (1964-2003)*
וממוצע ציוני מבחני PISA במתמטיקה ובמדעים (2012)

* מדד של Hanushek and Woessmann (2012) שמבוסס על ממוצע במבחנים בין לאומיים לתלמידי בגילאי 9 ו-15 (TIMSS, PIZA וכו').
לאורך התקופה 1963 עד 2003.

תרומת הון אנושי לצמיחה בישראל צפויה להיות מהנמוכות במדינות ה-OECD

תחזית ה-OECD לתרומת ההון האנושי לצמיחת התוצר לנפש, 2014-2030

השלכות תמונת המצב והמגמות על מערכת החינוך

- כדי לתמוך בצמיחה בת קיימא ומכלילה, שתביא לעלייה ברמת החיים נדרש שיפור מתמשך ברמת ההון האנושי של כלל האוכלוסייה
- מערכות החינוך וההשכלה נדרשות להקנות תכנים וכישורים המאפשרים השתלבות אפקטיבית בשוק העבודה לכל חלקי האוכלוסייה, ובכלל זה לימודי מתמטיקה, אנגלית, עברית מדעים ומחשבים
- נדרשת הגדלת ההשקעה במערכת החינוך בדגש על הרחבת ההעדפה המתקנת בכלל היבטי המערכת ולכל דרגי החינוך
- נדרש חיזוק ושיפור האיכות בחינוך התיכוני ובמכללות ובכלל זה במערך החינוך הטכנולוגי העל-תיכוני ובמערך ההכשרה המקצועית לבוגרים
- נדרשת בחינת צרכי שוק העבודה העתידי, והתאמת הכישורים והמיומנויות לצרכים הדינמיים, בין היתר באמצעות הקניית כישורים קוגניטיביים שיקנו אדפטביליות לשוק עבודה משתנה

תודה